УДК 378.015.3:159.954].016:614:[37.091.12.011.3-051:656

Торубара О. М.

ORCID 0000-0001-8350-7883

Доктор педагогічних наук, професор,
декан технологічного факультету
Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: torybara1962@gmail.com

Гончаренко О. М.

ORCID 0000-0002-8882-6397

Доктор історичних наук, професор,
декан природничо-технологічного факультету
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
(м. Переяслав, Україна) E-mail: oleksijghoncharenko@gmail.com

Ребенок В. М.

ORCID 0000-0002-2943-9725

Кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри професійної освіти та безпеки життєдіяльності
Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: vadmix2016@gmail.com

РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ТРАНСПОРТУ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

У статті розкрито особливості розвитку творчого потенціалу майбутніх викладачів професійної підготовки під час вивчення курсу «БЖД» у закладі вищої освіти. Встановлено, що розвиток суспільства та економіки напряму залежить від ступеня та якості розвинення потенціалу майбутніх викладачів професійної підготовки, який, зокрема, включає набуті знання, навички, досвід, мотивацію, і визначає спроможність студентів бути джерелом розвитку виробництва, науки, культури, тобто бути творчою особистістю, здатною до інноваційної діяльності. Студент може позитивно чи негативно оцінювати свій успіх або невдачу, прагнути до досягнень чи не задумуватися над цим, докладати зусиль, щоб забезпечити успіх, або, навпаки, реально досягати чи не досягати успіху.

Доведено, що розвитку творчого потенціалу студентів сприяють усі засоби покращення освітнього процесу: оновлення змісту навчального курсу «БЖД», урізноманітнення методів навчання, впровадження нових форм самостійної роботи. Основними складовими творчого потенціалу майбутніх викладачів є інтелект, загальна ерудиція та духовні надбання, які виражаються через знання й навички, норми поведінки та спрямовані на позитивне сприйняття життєвих інновацій.

Мета роботи *- розкрити особливості розвитку творчого потенціалу майбутніх викладачів транспорту у процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи безпеки життєдіяльності» у закладі вищої освіти.*

Методологічною основою *є системний, особистісно-орієнтований, діяльнісний та аксіологічний підходи до професійної підготовки майбутніх викладачів транспорту у процесі розвитку їх творчого потенціалу під час вивчення курсу «Основи безпеки життєдіяльності». Аналіз історіографічних джерел та наукових публікацій.*

Наукова новизна: *розкрито й обґрунтовано особливості розвитку творчого потенціалу майбутніх викладачів транспорту у процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи безпеки життєдіяльності» у закладі вищої освіти та засоби формування професійних знань і вмінь студентів у навчальному процесі. З'ясовано, що творчий потенціал дозволяє студентам оптимально змінювати прийоми дій відповідно до умов*

© Торубара О. М., Гончаренко О. М.,
Ребенок В. М., 2021
DOI: 10.5281/zenodo.4769590

діяльності, які великою мірою визначають результат, новизну, оригінальність, унікальність підходів суб'єкта до здійснення діяльності, що, в цілому, спонукають майбутніх викладачів професійної підготовки до творчого саморозвитку.

Ключові слова: *професійна підготовка, творчий потенціал, заклади вищої освіти, методи, контроль.*

Постановка проблеми дослідження. Розвиток творчого потенціалу майбутніх викладачів є одним із найактуальніших завдань сучасного суспільства, яке перебуває на етапі глобальних перетворень в системі освіти України, інтеграції у світовий освітній простір. Формування й розвиток творчого потенціалу й підвищення активності особистості пов'язане з функціонуванням соціальних інститутів, особливе місце серед яких займає освіта. Тому важливим завданням професійної підготовки майбутніх викладачів транспорту у процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи безпеки життєдіяльності» є розвиток творчого потенціалу. Сучасна освіта значною мірою змінила свою мету та принципи функціонування. Іншою стає її ціннісна спрямованість, трансформується зміст. У сучасних умовах одним із завдань української системи вищої освіти є поєднання її «форматів» із вимогами суспільства, подолання протиріччя між замовленням на творчість з боку суспільства, творчою природою особистості та реальним вираженням творчих можливостей майбутніх викладачів. Результатом творчої співпраці студентів і педагогів можуть стати нові педагогічні проекти та моделі освіти, методи, технології навчання та виховання, навчальні програми, підручники та посібники.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток творчого потенціалу майбутніх викладачів у навчальній діяльності досліджували: В. Андреев, Г. Глотова, В. Гребенюк, І. Драч, О. Клепіков, М. Копосова, І. Кучерявий, А. Матюшкін, М. Мерзлякова, Л. Мещерякова, В. Моляко, В. Овчинніков, Т. Ратт, Т. Саламатова, Н. Устинова, С. Хмельковська; у сфері безпеки життєдіяльності С. Белов, В. Гафнер, В. Девисилов, В. Заєнчик, І. Клюшникова, Л. Михайлов, О. Русак, Н. Скворцова, М. Сулла, А. Шмелев.

Мета роботи – розкрити особливості розвитку творчого потенціалу майбутніх викладачів транспорту у процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи безпеки життєдіяльності» у закладі вищої освіти.

Методологічною основою є системний, особистісно-орієнтований, діяльнісний, онтологічний та аксіологічний підходи до професійної підготовки майбутніх викладачів транспорту у процесі розвитку їх творчого потенціалу під час вивчення курсу «Основи безпеки життєдіяльності». Аналіз історіографічних джерел та наукових публікацій.

Наукова новизна: розкрито й обґрунтовано особливості розвитку творчого потенціалу майбутніх викладачів транспорту у процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи безпеки життєдіяльності» у закладі вищої освіти та засоби формування професійних знань і вмінь студентів у навчальному процесі.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Глибокі перетворення у всіх сферах життєдіяльності на початку XXI століття змінили уявлення про здібності, потенціал і цілі людини. Народжується нове бачення можливостей і сутності людства в цілому, формується новий погляд на людську природу як цілісну, єдину, складну систему. Відповідно до європейських вимог та вітчизняних державних документів (Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття); Національна доктрина розвитку освіти України; Закон України «Про освіту»; Закон України «Про вищу освіту»; Концепція національного виховання) потребують оптимізації завдання та педагогічні механізми творчого розвитку студентської молоді, здатної до професійного самовдосконалення та самореалізації [6]. Відповідно до цього виникає необхідність внесення кардинальних змін до змісту, форм і методів навчально-виховної роботи майбутніх викладачів професійної підготовки у закладах вищої освіти України, де реалізується креативний підхід до розвитку особистості, формування активно-перетворюючої позиції, творчого потенціалу. Проблема розвитку творчого потенціалу майбутніх викладачів транспорту розглядається нами в аспекті їх професійної підготовки у процесі вивчення основ безпеки життєдіяльності.

У психолого-педагогічних дослідженнях термін «потенціал» став використовуватися в зв'язку зі збільшенням робіт, спрямованих на розв'язання проблемних ситуацій майбутніми викладачами в освітньому процесі.

Поняття «творчий потенціал» в філософському плані трактується як сукупність можливостей цілеспрямованої перетворювальної діяльності [8], а на індивідуальному рівні прояви творчості визначається як «творчий потенціал особистості».

Пошук шляхів підвищення ефективності розвитку творчого потенціалу майбутніх викладачів професійної підготовки у закладах вищої освіти у процесі вивчення БЖД зумовив дослідити питання про сутність творчого потенціалу та можливості його розвитку засобами освітнього процесу.

В енциклопедії освіти творчий потенціал особистості визначається як цілісний комплекс діяльних здібностей та інших особистісних якостей, необхідних для активної і компетентної участі в діяльності, щодо збагачення наявного соціального досвіду [3]. У ній також виділяються основні елементи творчого потенціалу: світогляд, що визначає спрямованість розуму, волі й почуттів на пошук нових підходів і

розв'язків; високий рівень компетентності у справі виконання; вміння використовувати евристичний потенціал наукового знання, з огляду на конкретні обставини проблемної ситуації.

З широких позицій визначення творчого потенціалу дається в рамках онтологічного підходу. Який стверджує загальність феномена творчості для якогось історичного рівня розвитку матерії. Творчість визнається найважливішим способом прояву творчої сутності окремо взятих студентів. На рівні особистості даний феномен виступає як діалектична єдність «внутрішнього» і «зовнішнього». У зв'язку з цим творчий потенціал в рамках цього підходу в широкому значенні виступає умовою і засобом, які необхідні для життєтворчості майбутніх викладачів під час творчої самореалізації.

Прихильники енергетичного підходу пов'язують поняття «творчий потенціал» з поняттям «енергопотенціал» особистості. У мистецтвознавчому дослідженні творчий потенціал з психоенергетичними ресурсами і резервами особистості характеризується, як інтенсивність духовного життя та розрідженість в інших видах діяльності.

Творчий потенціал в контексті діяльнісно-організаційного підходу визначається, як синтетична якість, що характеризує міру можливостей студентів, які здійснюють діяльність творчого характеру. При цьому якісна характеристика суті творчого потенціалу суб'єкта праці, полягає не тільки в наявності даної властивості самої по собі, а й в характері його взаємозв'язків.

Дослідники підкреслюють, що потенціал, будучи ресурсним показником постійно витрачається, поновлюється в ході життєдіяльності, реалізується у взаєминах з навколишнім світом. Його структура являє собою ієрархічно субпідрядні рівні: 1) біологічний, на якому проявляється фізична активність студентів; 2) психічний, визначає психічну діяльність майбутніх викладачів; 3) особистісний, що формується протягом усього життя та відображає індивідуальність.

Аксіологічний підхід дослідниками визначається, як сукупність отриманих і самостійно вироблених умінь й навичок, здібностями до дії і мірою їх реалізації в діяльності та спілкуванні. У структуру потенціалу включають ціннісні орієнтації, нереалізовані можливості й незадоволені потреби особистості в саморозвитку, самоповазі, самореалізації [9].

Поряд з перерахованими підходами аналіз поняття «творчий потенціал» здійснюється також з позицій синергетичного підходу, який ґрунтується на ідеї єдності усвідомлюваних і неусвідомлюваних компонентів психіки в регулюванні діяльності та поведінці людини, а також у визнанні того, що будь-який творчий акт є результат активності ірраціональної, емоційної і раціональної сфер суб'єкта творчості.

П. Кравчук трактує інтегративний підхід, як системне утворення особистості, що характеризує її мотиваційні, інтелектуальні властивості й психофізичні резерви, що визначають творчий потенціал [7].

Дж. Рензуллі розглядає творчий потенціал майбутніх викладачів, як поєднання трьох основних характеристик: 1) наполегливість (мотивація, орієнтована на завдання); 2) креативність; 3) інтелектуальні здібності (перевищують середній рівень). Крім цього, в моделі Дж. Рензуллі враховані знання на основі досвіду (ерудиція) і сприятливе навколишнє середовище [1].

Розвиток творчого потенціалу є необхідною складовою професійної діяльності майбутніх викладачів професійної підготовки і являє собою важливий фактор включення їх в активну наукову і професійну діяльність.

У дослідженні Т. Браже творчий потенціал майбутніх викладачів характеризується як система наявних у них знань, умінь і переконань, на основі яких будується і регулюється їх діяльність, розвиненого почуття, відкритості до всього нового, високого ступеня розвитку мислення, їх гнучкості, здатності швидко змінювати прийоми дій відповідно до нових умов [7].

Т. Торгашіна досліджуючи процес розвитку творчого потенціалу студентів у закладі вищої освіти, визначає інтегративну якість, що відбиває міру можливостей реалізації творчих сил. Тобто, творчі сили становлять сукупність проявів особистісних функцій, спрямованих на дозвіл зовнішніх і внутрішніх проблем майбутніх викладачів, з метою перетворення зовнішнього світу і самих себе. Автор зазначає, що творчий потенціал майбутніх викладачів професійної підготовки проявляється в їх здатності підходити до професійної діяльності нестандартно, шукати і знаходити найоптимальніші шляхи, ефективні методи розв'язання виникаючих педагогічних завдань та формується на основі накопиченого соціального досвіду, педагогічних і спеціальних знань, умінь й навичок, постійного прагнення до самовдосконалення [10].

Таким чином, вивчення досліджень з проблеми, дозволяє уточнити поняття «творчого потенціалу» – це інтегративне утворення студентів, що визначає можливості, здібності майбутніх викладачів в плані ефективного здійснення творчої діяльності. Зміст даного потенціалу обумовлено наявністю певних ознак, що виражаються в потребах, можливостях, здібностях студентів до творчого саморозвитку, самореалізації, прагнення і здатності привласнити загальнолюдські цінності, схильності розкрити свій потенціал, проявити індивідуальність.

У структурі творчого потенціалу виділяємо горизонтальну і вертикальну структуру. Горизонтальна структура творчого потенціалу в складає єдність двох компонентів: 1) інваріантного (задатки; схильності, які проявляються в підвищеній чутливості, вибірковості, мобільності психічних процесів); 2) розвиваючого.

Аналіз досліджень показав, що вчені одностайні в думці: розвиток творчого потенціалу майбутніх викладачів під час вивчення начальної дисципліни «Основи безпеки життєдіяльності» здійснюється, по-перше, екстенсивним шляхом – у процесі становлення особистості, під впливом соціального і

біологічного розвитку, навчання, який, безумовно, є необхідним, але недостатнім. По-друге, інтенсивним шляхом – у процесі мобілізації наявних потенцій для розв'язання значущих для особистості завдань, за допомогою педагогічного впливу, активізує власну активність особистості. При цьому велика роль належить відповідним емоціям, потребам, установкам, що визначають ступінь важливості цілей і завдань. Розглядаючи процес розвитку творчого потенціалу майбутніх викладачів під час вивчення курсу БЖД, як процес творчого самотворення, необхідно врахувати той факт, що студенти саморозвиваються під час предметної діяльності. Відсутність або навіть загасання потреби до саморозвитку з неминучістю веде майбутніх викладачів до деградації. І навпаки; піднесення потреб до розвитку, «самості» в будь-якій формі (самопізнання, самоврядуванню, самовдосконалення, самореалізації) виводить їх на нові особистісно-орієнтовні рівні саморозвитку.

Проблема розвитку творчого потенціалу майбутніх викладачів на заняттях з «Основ безпеки життєдіяльності» розглядається в аспекті їх професійної підготовки у процесі вивчення навчальної дисципліни. Умови розвитку сучасного суспільства, а також потреба дозволу існуючого комплексу проблем безпеки на рівні окремої особистості, суспільства і всієї держави в цілому обґрунтовує в даний час важливість формування навичок безпечної життєдіяльності у студентів.

У нормативній документації зазначається, що метою професійної підготовки майбутніх викладачів під час вивчення курсу «БЖД» є: формування знань про людину як цілісної біологічної системи, гігієнічних факторах, що роблять істотний вплив на психічне, фізичне та соціальний розвиток особистості; захист життя і здоров'я студентів в надзвичайних ситуаціях; вироблення, практичних навичок в організації освітнього процесу [4].

Аналіз науково-педагогічної літератури визначає, що професійна підготовка майбутніх викладачів у процесі вивчення курсу «БЖД» у закладі вищої освіти покликана формувати студентів, як: а) особистість гуманістичної, духовно-моральної орієнтації; б) особистість, що володіє сучасними знаннями і вміє з ним працювати; в) фахівця в одній з галузей науки, здатних бачити її в системі сучасного знання і культурної практики. Освіта майбутніх викладачів є сферою духовного виробництва, продуктом якого не просто отримати нові знання, цінності, але й розкриття сутнісних сил особистості, їх інтелектуального та морального потенціалу, здатних вільно орієнтуватися в системах небезпек природного, соціального та іншого характеру, в складних соціокультурних обставин [5].

У зв'язку з цим важливою метою професійної підготовки майбутніх викладачів поряд з формуванням професійних знань, умінь і навичок є системний розвиток властивостей і якостей особистості безпечного типу. У той же час в структурі особистості майбутніх викладачів під час вивчення курсу «БЖД» досліджувалися формування і розвиток таких якостей, як: професійна компетентність; педагогічна готовність; професійні цінності; професійно-педагогічна культура; професійна стійкість. Сам термін «особистість безпечного типу» був введений Л. Шершневим в якості робочого поняття для розкриття цілей підготовки майбутніх викладачів у процесі вивчення курсу «БЖД». Автор зазначає, що формування особистості безпечного типу, компетентного в питаннях безпеки на базі ідеології безпеки є ядром нової моралі, етики, моральності [2]. Ядро особистості безпечного типу складають можливості, здібності студентів задовольняти потреби в самореалізації, самовизначення, самоствердження, самостійності і самооцінці Виходячи з аналізу вимог, що пред'являються до особистості середовищем проживання (природа, суспільство, техногенне середовище), Л. Михайлов зазначає, що основними рисами особистості безпечного типу є: суспільно-колективістські мотиви поведінки майбутніх викладачів; дбайливе ставлення до навколишнього світу; грамотність у всіх галузях забезпечення безпечної життєдіяльності; наявність навичок захисту від загроз природи, що виходять від зовнішніх джерел. Зміст поведінки особистості безпечного типу, автор визначає, наявністю трьох основних компонентів: 1) єдність і реальність яких істотно впливають на отримання комфортного рівня взаємодії особистості й освітнього середовища, такими компонентами є: передбачення небезпеки; ухилення від небезпеки; подолання небезпеки [4; 5]. Загальна мета формування особистості безпечного типу повинна зводитися до вироблення певних навичок і вмінь, що дозволяють будувати свою поведінку таким чином, щоб знижувати рівень від небезпек, а також здійснювати їх профілактику в освітньому середовищі.

Специфіка професійної підготовки майбутніх викладачів у процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи безпеки життєдіяльності», визначається також тим, що студенти повинні не тільки самі володіти властивостями і якостями особистості безпечного типу, але і формувати дані якості. При цьому особливість професійної підготовки майбутніх викладачів в галузі безпеки виступає в якості особливих «інструментів» впливу на формування особистості, сприяючи її становленню як особистості безпечного типу.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Основ безпеки життєдіяльності» у майбутніх викладачів професійної підготовки відбувається формування сукупності сучасних знань в галузі безпеки життєдіяльності і комплексу умінь організації безпеки життєдіяльності. При цьому розвиток творчого потенціалу майбутніх викладачів сприяє ефективності їх професійної підготовки у закладі вищої освіти і формуванню їх як особистостей безпечного типу, являє собою важливий системоутворюючий компонент даних процесів.

Дослідники виділяють наступні напрямки вивчення навчальної дисципліни «Основ безпеки життєдіяльності»: 1) розвиток творчого потенціалу у процесі вивчення курсу; 2) вивчення теоретичних

питань з курсу; 3) вивчення нормативних та організаційних аспектів; 4) вивчення теорії і методики навчання безпеки життєдіяльності.

Висновки. Отже, у галузі теоретичних досліджень проблеми розвитку творчого потенціалу можемо констатувати наявність певних передумов до її розв'язання. Студенти у процесі професійної підготовки повинні вміти вербалізувати частину програмних питань, тобто виражати певні психологічні факти, закономірності й механізми психологічної діяльності в поняттях, судженнях і умовиводах. Іншу частину знань вони можуть засвоїти на рівні відносин, емоцій, переживань, без неодмінної вербалізації, тобто як розміщення, інтенцію, встановлення. Програма професіоналізації свідомості студентів у процесі їхньої навчальної діяльності включає сукупність конкретних програм: 1) формування й розвитку професійних відносин (психологічні аспекти), 2) розвитку професійного цілепокладання; 3) знань; 4) індивідуальних планів і програм; 5) регуляції професійних дій; 6) професійної рефлексії у процесі навчальної діяльності майбутніх викладачів.

Перспективи подальших досліджень. Можливість удосконалення та поглиблення засобів інформаційних технологій під час вивчення курсу «Основи безпеки життєдіяльності» під час формування професійних знань і вмінь у майбутніх викладачів професійної підготовки.

References

1. Гриненко І. В. Педагогічні умови розвитку креативності майбутніх учителів гуманітарного профілю у процесі фахової підготовки : дис... канд. пед. наук : 13.00.04. Тернопіль, 2008. 192 с.
   Hrynenko, I. V. (2008). Pedahohichni umovy rozvytku kreatyvnosti maibutnikh uchyteliv humanitarnoho profiliu u protsesi fakhovoi pidhotovky [Pedagogical conditions for the development of creativity of future teachers of the humanities in the process of professional training]. *Candidate's thesis.* Ternopil, Ukraine.
2. Джигирей В. С. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник. Львів : Афіша, 2010. 255 с.
   Dzhigirey, V. S. (2010). Bezpeka zhyttiediialnosti : navchalnyi posibnyk [Safety of life : a textbook]. Lviv, Ukraine : Afisha.
3. Енциклопедія освіти. Академія педагогічних наук України : за ред. В. Г. Кременя. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
   Entsyklopediia osvity. Akademiia pedahohichnykh nauk Ukrainy [Encyclopedia of Education. Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine] : ed. V. G. Kremenya. Kyiv, Ukraine : Yurinkom Inter, 2008.
4. Кобилянський О. В. Теоретичні засади формування компетенцій з безпеки життєдіяльності у студентів економічних спеціальностей : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2014. 264 с.
   Kobylyansky, O. V. (2014). Teoretichni zasady formuvannya kompetentsii z bezpetsii zhyttelodialnosti u studentiv ekonomichnykh spetsialnosti [Theoretical bases of formation of competences on life safety at students of economic specialties]: monografiya. Vinnytsia, Ukraine: VNTU.
5. Мошкин В. Н. Методы, закономерности и принципы воспитания культуры личной безопасности. *Основи безпеки життєдіяльності.* 2001. № 2. С. 14–20.
   Moshkin, V. N. (2001). Metodyi, zakonomernosti i printsipyi vospitaniya kulturyi lychnoi bezopasnosty [Methods, patterns and principles of educating the culture of personal safety]. *Osnovy bezpeky zhyttiediialnosti – Fundamentals of Safety*, 2, 14–20.
6. Мурсамітова І. А., Матліна О. В. Розвиток творчого потенціалу особистості засобами мистецтва як умова її професійної спрямованості. URL : http://www.confcontact.com/20102911/5_mursam.htm (дата звернення: 18.02.2021).
   Mursamitova, I. A., Matlina, O. V. Rozvytok tvorchoho potentsialu osobystosti zasobamy mystetstva yak umova yii profesiinoi spriamovanosti [Development of creative potential of personality by means of art as a condition of its professional orientation]. Retrieved from : http://www.confcontact.com/20102911/5_mursam.htm.
7. Равлюк Т. А. Розвиток творчого потенціалу майбутніх соціальних педагогів у процесі соціально-педагогічної практики : автореф. дис... канд. пед. наук. Тернопіль, 2012. 23 с.
   Ravlyuk, T. A. (2012). Rozvytok tvorchoho potentsialu maibutnikh sotsialnykh pedahohiv u protsesi sotsialno-pedahohichnoi praktyky [Development of creative potential of future social pedagogues in the process of socio-pedagogical practice]. *Extended abstract of candidate's thesis.* Ternopil, Ukraine.
8. Рудницька О. Педагогіка: загальна та мистецька. Київ : ТОВ «Інтерпроф», 2002. 270 с.
   Rudnytska, O. (2002). Pedahohika: zahalna ta mystetska [Pedagogy: general and artistic]. Kyiv, Ukraine : Interprof LTC.
9. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник. Київ : Міленіум, 2006. 344 с.
   Sysoeva, S. O. (2006). Osnovy pedahohichnoi tvorchosti [Fundamentals of pedagogical creativity] : textbook. Kyiv, Ukraine : Millennium.
10. Torrance E. P. On the edge and keeping on the edge : the University of Georgia annual lectures on creativity. Westport, Connecticut, 2000. 186 p.
    Torrance, E. P. (2000). On the edge and keeping on the edge : the University of Georgia annual lectures on creativity. Westport, Connecticut.

Torubara O.

ORCID 0000-0001-8350-7883

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Dean of the Faculty of Technology,
T. H. Shevchenko National University «Chemihiv Colehium»
(Chemihiv, Ukraine) E-mail: torybaral962@gmail.com

Goncharenko O.

ORCID 0000-0002-8882-6397

Doctor of Historical Sciences, Professor,
Dean of the Faculty of Natural Technology,
Hryhoriy Skovoroda Pereyaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University
(Pereyaslav, Ukraine) E-mail: oleksijghoncharenko@gmail.com

Rebenok V.

ORCID 0000-0002-2943-9725

PhD in Pedagogical Sciences,
Associate Professor, Head of the
Department of professional and life safety protection,
T. H. Shevchenko National University «Chemihiv Colehium»
(Chemihiv, Ukraine) E-mail: vadmix2016@gtnail.com

DEVELOPMENT OF CREATIVE POTENTIAL OF FUTURE TEACHERS OF TRANSPORT IN THE PROCESS OF STUDYING THE DISCIPLINE «FUNDAMENTALS OF LIFE SAFETY»

The article reveals the peculiarities of the development of creative potential of future teachers during the study of the course «Fundamentals of Life Safety» in higher education institutions. It is established that the development of society and economy directly depends on the degree and quality of potential development of future teachers, which, in particular, includes acquired knowledge, skills, experience, motivation, and determines the ability of students to be a source of production, science, culture, i.e. to be creative, to be a person capable of innovation. The student may evaluate his success or failure positively or negatively, strive for achievement or not think about it, make an effort to ensure success, or, conversely, actually achieve or fail to succeed.

It is proved that the development of students' creative potential is facilitated by all means of improving the educational process: updating the content of the training course «Fundamentals of Life Safety», diversification of teaching methods, introduction of new forms of independent work. The main components of the creative potential of future teachers are intelligence, general erudition and spiritual heritage, which are expressed through knowledge and skills, norms of behavior and aimed at a positive perception of life innovations.

The purpose *of the work is to reveal the peculiarities of the development of the creative potential of future teachers of transport in the process of studying the discipline «Fundamentals of Life Safety» in a higher education institution.*

The methodological *basis is a systematic, personality-oriented, activity and axiological approaches to the training of future teachers of transport in the process of developing their creative potential during the study of the course «Fundamentals of Life Safety». Analysis of historiographical sources and scientific publications.*

Scientific novelty: *there were revealed and substantiated the features of the development of creative potential of future teachers of transport in the process of studying the discipline «Fundamentals of Life Safety» in higher education and the means of forming professional knowledge and skills of students in the learning process.*

It was found that the creative potential allows students to optimally change the methods of action in accordance with the conditions of activity, which largely determine the result, novelty, originality, uniqueness of the subject's approaches to activities, which, in general, encourage future teachers to creative self-development.

Keywords: *professional training, creative potential, institutions of higher education, methods, control.*

Стаття надійшла до редакції 15.02.2021

Рецензет: доктор педагогічних наук, професор ***Ю. П. Шапран***